

స్మార్త మిత్ర

శ్రీకృష్ణ యజుర్వేదీయ స్మార్త మిత్రులందరికీ...

కేసాపుగడ ఫణింద్ర రాజశేఖర శర్మ (మిత్ర)
భాగ్యవగంపే

Ph: +919492028667 kprssarma@gmail.com

ఉపాకర్మ

యూజుష స్మార్త గ్రన్థః

మత్ గురువరేణ్యః

మత్ పితరౌ

బ్రహ్మశ్రీ మార్తి వేంకట్రామ శర్మ మహోదయులు బ్రహ్మశ్రీ హరిహరనాథ శర్మ మహోదయులు

తృతీయ భాగః

సంస్కార మహాదది

15. ప్రతివేశోసి ప్రమాభాపి ప్రమాపద్యస్వ స్వాహా ఛందోభ్య ఇదం.....

తత ఆచార్యో జుహోతి జయాది ప్రతిపద్యతే శమ్యా అపోహ్య....

అనాజ్ఞాతాది అహం భో అభివాదయే - తతః పలాశమూలే దండం విసృజ్య,

సుశ్రవ ఇతి మంత్రేణ అన్య దండమాదాయ,

శ్లో॥ సంత్యజ్య మేఖలాదీని బ్రహ్మసూత్రంవినా వటుః

సర్వం పలాశే నిక్షిప్య నవాన్యన్యాని ధారయేత్॥

మేఖలా మజినం దండం ఉపవీతం కమండలుమ్

అప్పు ప్రాస్య వినష్టాని గృహీతాన్యాని మంత్రవత్॥

తతః మమకుమారస్య పాలాశకర్మాంగత్వేన ఆభ్యుదయికం కరిష్యే బ్రాహ్మణ

భోజన ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం సంప్రదదే నమమ తతః

కర్మణః పుణ్యాహం వాచయిత్వా గృహ మాగచ్ఛేత్

బ్రహ్మది పంచపాలకదేవతాభ్యోనమః పూజాం కృత్వా దేవతా

ఉద్వాస్య, రక్షా సూత్రాణి విసృజ్య బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్॥

ఉపాకర్తు

సూ:- శ్రావణాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యాయ ముపాకృత్య, మాసం ప్రదోషే

నాధీయాత ॥ ఆ.ధ.సూ..... 1-9-1

సూ:- ఉపాకరణే సమాపనేచ ఋషిర్యః ప్రజ్ఞాయతే । సదసస్పతిర్ద్వితీయః

॥ ఆచార్య శ్చిప్యై స్సహ కేశాన్వాపయిత్వా నద్యాం స్నాత్వా ॥

సంస్కార మహోదది

ప్రాణానాయమ్య.....ప్రీత్యర్థం శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యేష్య
మాణానాం చందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపాకర్మాఖ్యం
కర్మకరిష్యమాణః..... పుణ్యాహం వాచయిష్యే ॥

పటుః ప్రాణానాయమ్య.....ప్రీత్యర్థం మమ బ్రహ్మచర్య వ్రతలోప
ప్రాయశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ హోమం కరిష్యే । చతుష్పాత్ర ప్రయోగం
కృత్వా । పాహిత్రయోదశ హోమం కుర్యాత్ ॥

అనేన పాహిత్రయోదశ..... యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥

తతః అగ్నికార్యం సమాపయేత్ ॥

అథాచార్యశ్చిష్యైస్సహ ప్రాణానాయమ్య..... ప్రీత్యర్థం
శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యేష్యమాణానాం చందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ
అధ్యాయోపాకర్మాఖ్యం కర్మ కరిష్యే । అధ్యాయోపాకర్మాంగత్వేన
ప్రాజాపత్యాది నవర్ష్యావాహనం కరిష్యే ॥ దర్భమయ నవర్ష్యావాహనం
కుర్యాత్.

1. ఓం భూర్భువస్సువః ప్రజాపతయే కాండఋషయే నమః।

ప్రజాపతిం కాండర్షిమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

2. ఓం భూర్భువస్సువః సోమాయకాండ ఋషయే నమః।
సోమంకాండర్షిం.....

3. ఓం భూర్భువస్సువః అగ్నయేకాండ ఋషయే నమః
అగ్నింకాండర్షిం.....

4. ఓం భూర్భువస్సువః విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషీభ్యో నమః।
విశ్వాన్ దేవాన్ కాండముషీన్....
5. ఓం భూర్భువస్సువః సాగ్ం హితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో నమః।
సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి
6. ఓం భూర్భువస్సువః యాజ్ఞీకీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో నమః।
యాజ్ఞీకీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి
7. ఓం భూర్భువస్సువః వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో నమః।
వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి
8. ఓం భూర్భువస్సువః బ్రహ్మణే స్వయంభువే నమః। బ్రహ్మణగ్ం
స్వయంభువమావాహయామి।
9. ఓం భూర్భువస్సువః సదసస్పతయే నమః। సదసస్పతిం
ఆవాహయామి

అత్ర చతుర్వేదాన్ తత్తన్మంత్రైరావాహ్య ।

తతః అష్టదిక్పాలకానావాహయేత్ ।

ఓం ॥ ఇంద్రం వో విశ్వతస్పరి హవా మహేజనేభ్యః ।

అస్మాక మస్తుకేవలః ॥ ఇంద్రం దిక్పాలక మావాహయామి ॥

ఓం॥ అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వ వేదసం ।

అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ అగ్నిం దిక్పాలకం.....

ఓం॥ యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతాహవిః ।

సంస్కార మహాదేవి

యమగ్ం హ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరజ్ఘతః ॥

యమం దిక్పాలకం..... ।

ఓం॥ మోషుణః పరాపరానిర్ముతిర్ దృహణా వధీత్ ।

పతీష్ట తృష్టయా సహ ॥ నిర్ముతిం దిక్పాలకం..... ।

ఓం॥ ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచమృడయ ।

త్వామ వస్యరాచకే ॥ వరుణందిక్పాలకం..... ।

ఓం॥ తవవాయ వృతస్పతే త్వష్టర్జామాతరద్భుత ।

అవాంస్య వృణీమహే ॥ వాయుం దిక్పాలకం..... ।

ఓం॥ సోమోధేనుగ్ం సోమోఅర్వస్త మ్నాశుగ్ం సోమోవీరం కర్మణ్యం
దదాతు సాదస్యం విదధ్యగ్ం సభేయం పితృశ్రవణం యో దదాశ
దస్త్రైః॥

కుబేరం దిక్పాలకం..... ॥

ఓం॥ తమీశాన్తం జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియం జిన్వమవసే
హూమహే వయం । పూషానో యథా వేదసా మసద్భుధే రక్షితా
ప్రాయురదబ్ధ స్వస్తయే॥ ఈశానం దిక్పాలకం..... ।

ఓం॥ ఊర్ధ్వ ఊషుణ ఊతయే తిష్ఠా దేవోన సవితా ।

ఊర్ధ్వో వాజస్య సనితా యదంజి భిర్వాఘద్భిర్ విహ్వయామహే॥

ఊర్ధ్వపురుషం..... ।

ఓం॥ సోమనాపుథివి భవాన్మక్షరా నివేశనీ ।

యచ్చానశ్శర్మస్తప్రథాః ॥ పృథివీమావాహయామి ॥

సాంగ సపరివార ప్రాజాపత్యాది నవర్షి దేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది
..... సమర్పయామి ॥

అనయా పూజయా ప్రాజాపత్యాది నవర్షయ స్సుప్రీణస్తు ॥

అథ తర్పణమ్

పునః ప్రాణానాయమ్య.... అధ్యాయోపాకర్మాంగత్వేన
ప్రాజాపత్యాది నవర్షితర్పణం కరిష్యే । నివీతీభూత్వా ॥

ఓం ప్రజాపతిం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం సోమం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం అగ్నిం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం విశ్వాన్ దేవాన్ కాండముషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం యాజ్ఞీకీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం బ్రహ్మణగ్ స్వయంభువం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం సదసస్పతిం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఉపవీతీ ॥ అనేన ప్రాజాపత్యాది నవర్షి తర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకః

సంస్కార మహోదయ

పరమేశ్వరస్సుప్రీతాతు ॥ పరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥

అథ హోమః

ప్రాణానాయమ్య! ఏవం ప్రీత్యర్థం అధ్యాయోపా కర్మాంగత్వేన
ప్రాజాపత్యాది నవర్షిహోమం కరిష్యే ॥

భూర్భువస్సువరో..... ఆజ్యభాగాంతే అన్వారభేష్టంతేవాసిషు
నవాజ్యాహుతీర్జుహోతి ॥

ఓం ప్రజాపతయే కాండముషయే స్వాహా ॥

ప్రజాపతయే కాండముషయ ఇదం నమమ॥

ఓం సోమాయ కాండముషయే స్వాహా ॥

సోమాయ కాండముషయ ఇదం నమమ॥

ఓం అగ్నయే కాండముషయే స్వాహా ॥

అగ్నయే కాండముషయ ఇదం నమమ॥

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషిభ్య స్వాహా ॥

విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషిభ్య ఇదం నమమ॥

ఓం సాగ్ంహి తీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా ॥

సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్య ఇదం నమమ॥

ఓం యాజ్ఞీ కీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా ॥

యాజ్ఞీకీ భ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం నమమ॥

ఓం వా॒రుణీ॑భ్యో దే॒వతా॑భ్య ఉపనిషద్భ్య స్వా॒హా ॥

వా॒రుణీ॑భ్యో దే॒వతా॑భ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం నమమ॥

ఓం బ్ర॒హ్మణే॑ స్వ॒యంభు॑వే స్వా॒హా ॥

బ్ర॒హ్మణే॑ స్వ॒యంభు॑వ ఇదం నమమ॥

ఓం స॒ద॒స॒స్ప॒తి॒మద్భు॑తం ప్రి॒య మి॒ంద్ర॒స్య కా॑మ్యం ।

స॒ని॒మే॒ధా మ॑యాశిషగ్ స్వా॒హా ॥ స॒ద॒స॒స్ప॒తయ॑ ఇదం ॥

అథవేదాదీన్ జుహుయాత్ ।

ఓం ఇ॒షేత్వోర్జ్జే॑త్వా వా॒యవ॑స్థో పా॒యవ॑స్థ దే॒వోవ॑ స॒వితా॑

ప్రా॒ర్ప॒యతు॑ శ్రే॒ష్ఠత॑మాయ కర్మణే స్వా॒హా ॥ ఛందోభ్య ఇదం

నమమ॥

ఓం అ॒గ్నిమీ॑శే పు॒రోహి॑తం య॒జ్ఞస్య॑ దే॒వ మృ॒త్విజం॑ । హోతా॑రం

రత్న॑ధాత॒మం స్వా॒హా ॥ ఛందోభ్య ఇదం నమమ॥

ఓం అ॒గ్న ఆ॒యాహి॑ వీ॒తయే॑ గృ॒ణానో॑ హ॒వ్యదా॑తయే ।

ని॒హోతా॑సత్సి॒బర్హి॑షి స్వా॒హా ॥ ఛందోభ్య ఇదం నమమ॥

ఓం శ॒న్నోదే॑వీ ర॒భిష్ట॑య ఆ॒పో భ॑వంతు పీ॒తయే॑ । శం॒యో

ర॒భి॒స్ర॑వంతు న॒స్సాహా॑ ॥ ఛందోభ్య ఇదం నమమ॥

సంస్కార మహోదది

తతః యజ్ఞోపవీత గ్రంథిం విప్రస్య । ఆజ్యేనాక్వా । సృచి నిధాయ ।

యజ్ఞోపవీతం..... బలమస్తుతేజస్సహో ॥

అగ్నయే పరమాత్మన ఇదం ॥

ఇధ్యసన్నహనాన్యద్భి స్సగ్గ్స్పృశ్యేత్యాది జయాది ప్రతిపద్యతే ।
అత్రలేపకార్యం వినా, పరిధి ప్రహరణం సగ్గ్స్పృశం చ కుర్యాత్ తతః
అనాజ్ఞాతాది అభివాదనాంతం కుర్యాత్ అహంభో అభివాదయే.
యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ।

బ్రాహ్మణపూజాం కృత్వా । యజ్ఞోపవీతం సంప్రదదేనమమ ॥

పునరాచమ్య... శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యాయోపాకర్మాంగం మమ
సకలశ్రౌత, స్మార్త, నిత్యకర్మానుష్ఠానాధికార యోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం నూతన
యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే ॥ త్రిరాచమేత్..... యజ్ఞోపవీతం.... తేజః
। ధృత్వా, ఆచమ్య, దశవారం గాయత్రీం జప్త్వా,

శ్లో॥ ఉపవీతం చిన్నతంతుం (జీర్ణకం, మలదూషితం) జీర్ణం కశ్మల
దూషితం । విస్సజామి యశోబ్రహ్మ వర్చోదీర్ఘాయురస్తుమే ॥ జీర్ణ
యజ్ఞోపవీతం అవముచ్య విస్సజేత్ ॥ తతః ఆచార్య ప్రముఖా దర్శేష్వాసీనా
దర్భాన్ ధారయమాణాః వేదస్యాద్యాం శృతురోనువాకానధీయారన్ ॥

ఓం శ్రీ గురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్ । ఇషేత్వోర్జే త్వా వాయవస్థో
ప్తాయవస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయత్తు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ
ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః

ప్రజావతీరనమీవా అయిక్ష్మా మావస్తేన ఈశత మాఽఘశగ్గింసో
రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్ గోపతా స్యాత
బహ్వీర్యజమానస్య ప్రశూన్ పాహి ॥

ఇషే త్రిచత్వారిగ్గింశత్ ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్గిం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః
ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చ మనునా కృతా స్వధయా వితష్టా త
ఆవహన్తి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసదే దేవానాం
పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి దేవబర్హిరాత్వాఽన్వజ్ఞాతిర్యక్పర్వతే
రాధ్యాసమాచ్ఛేత్తా తే మారిషం దేవబర్హిశ్శతవల్శం విరోహ
సహస్రవల్శాః ॥

వి వయగ్గిం రుహేమ పృథివ్యాస్సంపుచః పాహి సుసంభృతా
త్వా సం భరామ్యదిత్యై రాస్నాఽసీన్ద్రాణ్యై సంనహనం పూషాతే గ్రన్ధిం
గ్రథ్నాత్తు సతేమాఽఽస్థాదిస్త్రస్యత్వా బాహుభ్యాముద్యచ్ఛే
బృహస్పతేర్మూర్ధ్నా హరామ్యుర్వ న్తరిక్షమన్విహి దేవంగమమసి॥

సహస్రవల్శా అష్టాత్రిగ్గింశచ్చ ॥

శున్ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్ఞాయై మాతరిశ్వనో
ఘర్మోఽసి ద్యౌరసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ

సంస్కార మహాదది

ధామైద్యగ్ంహస్వమా హ్వర్వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం
పవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోకోహతోద్ర పోస్యేగ్ం బృహతే
నాకాయ స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సా విశ్వాయుసా విశ్వవృచాసా
విశ్వకర్మా సం పృచ్ఛధ్వమృతావరీ రూర్మణీర్మధుమత్తమా మన్తా ధనస్య
సాతయే సోమేన త్వాఽఽతనచ్చీన్ద్రాయదధి విష్ణో హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥

సోమేనాప్తా చ ॥

కర్మణే వాం దేవేభ్యశ్చకేయం వేషాయ త్వా ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః
ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం
యోఽస్మాన్ధూర్వతి తం ధూర్వ యం వయం ధూర్వామస్తం
దేవానామసి సన్నితమం పప్రితమం జుష్టతమం వహ్నితమం
దేవహూతమమహూతమసి హవిర్ధానం దృగ్ంహస్వ మా హ్వర్మిత్రస్య
త్వా చక్షుషా ప్రేక్షేమా భేర్మా సం విక్తా మా త్వా ॥

హిగ్ంసిషమురు వాతాయ దేవస్య త్వా సవితః
ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యా మగ్ం బృహతే జుష్టం
నిర్వపామ్యగ్ం పోమాభ్యామిదం దేవానామిదము నస్సహ స్థాత్యై త్వా
నారాత్యై సువరభి విభేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్ద్వగ్ంహంతాం దుర్యా
ద్యావా పృథివ్యోర్మర్వ న్తరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్తోపస్థే సాదయామ్యగ్ం
హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥ మా త్వాషట్పత్వారిగ్ంశచ్చ ॥

వేదోపదేశ ముహూర్తస్సముహూర్తోఽస్తు ॥

ప్రాణానాయమ్య... ప్రీత్యర్థం। మమ చతుర్వేద
పారాయణఫలసిద్ధ్యర్థం నిత్యస్వాధ్యాయ బ్రహ్మయజ్ఞేన యక్త్యే ॥

ఓం విద్యుదసి విద్యమే పాప్మానమృతాత్సత్య ముపైమి ।
హస్తావవనిజ్య త్రిరాచామేత్ ద్విపరిమృజ్య - సకృదుప స్పృశ్య
యత్సవ్యం పాణిం పాదౌ ప్రోక్షతి శిరశ్చక్షుషీ నాసికే శ్రోత్రే హృదయ
మాలభ్య దక్షిణోత్తరా పాణీ పాదౌ కృత్వా సప్రవిత్తా ఓమితి ప్రతి పద్యతే
। ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్ యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః ।
యస్తన్నవేద కిమృచా కరిష్యతి యఇత్త ద్విదుస్త ఇమే సమాసతే.

ఓం భూర్భువస్వః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - పరోరజసి సావదోం - శ్రీగురుభ్యోనమః
హరిః ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థో పాయవస్థ దేవోవస్సవితా
ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా
దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ రనమీవా అయక్ష్మా మావస్తే
న ఈశత మాఘశగ్ంసో రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తు ధృవా అస్మిన్
గోపతౌ స్యాత బ్రహ్మిర్యజమానస్య ప్రశూన్ పాహి ॥

ఓం బ్రహ్మ సంధత్తం తన్నే జిన్వతం । క్షత్రగ్ం సంధత్తం తన్నే
జిన్వతం । ఇషగ్ం సంధత్తం తామ్నే జిన్వతం । ఊర్జగ్ం సంధత్తం
తామ్నే జిన్వతం । రయిగ్ం సంధత్తం తామ్నే జిన్వతం । పుష్టిగ్ం
సంధత్తం తామ్నే జిన్వతం । ప్రజాగ్ం సంధత్తం తామ్నే జిన్వతం ।
ప్రశూన్ సంధత్తం తామ్నే జిన్వతం । స్తుతోసి జనధాః । దేవాస్త్వా శుక్రపాః
ప్రణయంతు సువీరాః ప్రజాః ప్రజనయన్ పరీహి ।

ఓం నమో బ్రహ్మణే ధారణం మే అస్త్వనిరా కరణం ధారయితా
భూయాసం కర్ణయో శ్చుతం మాచ్యోధ్వం మమ (శ్రీనివాసశర్మణ)

అముష్య (శ్రీవత్సస్య) ఓం

ఋతంతప స్సత్యంతప శ్చుతంతప శ్చాంతంతపో దమస్తప
శ్చమస్తపో దాంతంతపో యజ్ఞంతపో భూర్భువస్సువర్ బ్రహ్మై తదు
పాస్యైతత్తపః । యథా వృక్షస్య సంపుష్పితస్య దూరాద్గంధోవా త్యేవం
పుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గంధో వాతి యథాసిధారాం కర్తేవ హితా
మవక్రామే యద్యువే యువే హవా విహ్వయిష్యామి కర్తం పతిష్యా
మీత్యేవ మమృతాదాత్మానం జుగుప్సేత్ । ఓం సహనా వవః ।
సహనోభునక్తు । సహవీర్యం కరవావహై । తేజస్వినా వధీతమస్తు మా
విద్విషావహై । ఓం శాంతిశాంతిశాంతిః ।

అహం వృక్షస్య రేరివా । కీర్తిః పృష్ఠం గిరేరివ । ఊర్ధ్వ పవిత్రో
వాజినీ వస్వ మృతమస్మి । ద్రవిణ్గం సవర్చసం । సుమేధా అమృతోక్షితః
। ఇతి త్రిశంకోర్వేదాను వచనం ।

అగ్ని మీశే..... ధాతమం ।

అగ్నౌతయాహి..... బర్హిషి ।

శన్వోదేవీ..... వంతునః ।

వృద్ధిరాదైచ్ । మయరసతజభనలగ సమ్మితం । సమామ్నాయ
స్సమామ్నాతః పంచ సంవత్సరమయం । గౌః గృ జృ క్షృ । అథాతో
ధర్మపూర్ణమాసౌ వ్యాఖ్యాస్యామః । అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా । అథాతో
బ్రహ్మజిజ్ఞాసా ॥

శ్లో॥ ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।

మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

నమోబ్రహ్మణే నమోఅస్త్యగ్నయే నమః పృథివ్యై నమః ఓషధీభ్యః
। నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ఓం
శాంతిశాంతిశాంతిః । ఏవం త్రిః ।

ఓం భూర్భువస్సువ స్సత్యం తపశ్రద్ధాయాం జుహోమి ।
వృష్టిరసి వృశ్చమే పాప్మా నమృతాత్సత్య ముపాగాం ।

సంస్కార మహాదది

త్రిరాచామేత్.....

శ్రోత్రే,

హృదయమాలభ్య -

బ్రహ్మయజ్ఞానంతరం దేవర్షి పితృనుద్దిశ్య, దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం దేవర్షి
పితృతర్పణం కరిష్యే -

అత్ర బ్రహ్మదయో యేదేవాః తాన్ దేవాగ్స్తర్పయామి సర్వాన్
దేవాగ్స్తర్పయామి సర్వాన్దేవగణాగ్స్తర్పయామి. సర్వాదేవ పతీస్తర్పయామి
సర్వాన్దేవ పుత్రాగ్ స్తర్పయామి. సర్వాన్దేవ పౌత్రాగ్ స్తర్పయామి. భూర్దేవాగ్
స్తర్పయామి. భువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి. సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి.
భూర్భువస్సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి (నివీతీభూత్వా)

కృష్ణద్వైపాయనాదయో యే ఋషయః

తాన్ ఋషీగ్స్తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ ఋషీగ్స్తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ ఋషిగణాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాః ఋషిపతీ స్తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ ఋషిపుత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ ఋషిపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

భూర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

భువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

సువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

భూర్భువస్సువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

ప్రజాపతిం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి
 సోమం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి
 అగ్నిం కాండముషిం తర్పయామి తర్పయామి
 విశ్వాన్ దేవాన్ కాండముషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
 సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి
 యాజ్ఞికీ ర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి
 వారుణీ ర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి
 బ్రహ్మణగ్స్వయం భువం తర్పయామి తర్పయామి
 సదసస్పతిం తర్పయామి తర్పయామి

ప్రాచీనాపిత్రి

సోమః పితృమాన్ యమోంగి రస్వానగ్నిష్వాత్తాగ్నిః
 కవ్యవాహనాదయో యే పితరః

తాన్ పితృగ్స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి.
 సర్వాన్ పితృగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 సర్వాన్ పితృగణాగ్స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 సర్వాః పితృపత్నీ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 సర్వాన్ పితృపుత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 సర్వాన్ పితృపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

భూః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 భువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 భూర్భువస్సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 ఉపవీతీ, అనేన బ్రహ్మ యజ్ఞేన దేవర్షి పితృతర్పణేన చ. భగవాన్
 సర్వాత్మకః పరమేశ్వర స్సుప్రీణాతు।

అథ వేదవ్రత చతుష్టయోపక్రమ ప్రయోగః

వేదవ్రతానుష్ఠానేఽహని వటుస్సమిదాధానానంతరం కేశా
 న్వాపయిత్వా నద్యాదౌ స్నాత్వాఽఽచామేత్ ॥ ఆచార్యశ్శిష్యేణసహ దేవతా
 ప్రార్థనాది గణపతిపూజాంతం కృత్వా పుణ్యాహం వాచయిత్వా
 ప్రాణానాయమ్య = దేశకాలౌ సంకీర్త్య, ఇమం బ్రహ్మచారిణం ప్రాజాపత్య
 సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవ వ్రతోపక్రమకర్మభిః సమానతంత్రేణ సంస్కరిష్యామి
 ॥ (శిష్యోఽపిప్రాణానాయమ్య ప్రాజాపత్య సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవ వ్రతాని
 సమానతంత్రేణ ఉపాకరిష్యే) ॥ ఇతి సజ్కల్ప్య ॥ శిష్యేణ సహ ఆచార్యః
 యథావిధి మాహానద ముదక ముపస్సృశ్య (స్నాత్వా) ఆచమ్య శిష్యః
 ఉపాకర్మవత్(ఋష్యర్చనం) తర్పణంచకుర్యాత్ ॥ అథాచార్యోఽ
 గ్నేరుపసమాధానాది పాత్ర ప్రయోగాంతే చతస్ర ఔదుంబరీస్సమిధః మదంతీ
 కలశమహతం శిరోవేష్టనవస్త్రం చాసాద్య పవిత్రకరణాద్యగ్ని ముఖాంతే
 అన్వారభ్యే వ్రతిని ॥